

Udvikling af demokratisk handlekompetence på Børneskolen Bifrost

Rev.4.4.2010

Børneskolen Bifrost arbejder med

- aktiv involvering
- sammenhæng mellem "mig og verden"
- det at kunne forestille sig, at ting kan forandres
- med udgangspunkt i at være formålsrettet – være målrettet
- at forstå, at vi som mennesker er med til at skabe verden, os selv og vor egen personlighed
- at erkende at man er hovedaktør i sit eget liv
- livsglade mennesker, der har livsmod og livsvilje

Børneskolen Bifrost bygger på

- glæde
- sanselighed
- omverdensforståelse
- fantasi
- nysgerrighed
- 'hånd og ånd' – tanke og handling i forening
- mangfoldighed og virksomhed
- tid og rum
- medansvar og medbestemmelse

Livet på Bifrost

- Farverig livsvej (skolevej)
- Den enkelte - Fællesskabet
- Fantasi – Virkelighed
- Fortid – Fremtid
- Sanselighed - Følelser – Fornuft
- Kunst – videnskab – håndværk
- Barn – voksen

Børneskolen Bifrost er en skole

- **hvor børnene kan udvikle sig til kloge og handledygtige mennesker, dvs. mennesker som har livsmod og livsglæde**
- **hvor børnene får indsigt i naturens og kulturens sammenhænge, så de kan være med til at handle ansvarligt og realisere et godt liv både nu og i fremtiden**
- **der respekterer det enkelte menneskes ret til det bedst mulige liv i forhold til de forudsætninger, der gives, og til fællesskab**

Målsætningen levendegøres ved at:

- skolen er rig på muligheder, som kan være grobund for skabende tænkning og fri vilje
- børnene møder alle slags værdier og holdninger, som udvikler deres egne værdisætninger
- børnene lærer at sortere informationer gennem egen vurdering
- dynamikken styrker evnen til at danne helheder
- skolen er et inspirerende, sanseligt miljø, hvor dagliglivet præger rammerne
- give børnene en god ballast gennem indblik i kunstens og kulturens verden som en naturlig del af skolens liv
- kultivere evnen til at lære og udvikle de nødvendige kulturfærdigheder
- vidensformidling og dannelse følges ad
- udvikle forestillingsevne og refleksion over verden og vor færden i den
- børnene lærer det fremmede at kende
- udvikle horisonter der rækker ud over det givne
- udvikle selvdistance og kunsten at skifte perspektiv
- bygge bro mellem børnenes erfaringer og forudsætninger og de erfaringer og forhold, der findes uden for dem selv
- verden anskues ud fra et humanistisk og kritisk grundlag
- verden betragtes som en størrelse, der kan forandres gennem handling
- lære børnene at sætte egne rammer og mål for deres arbejde
- gøre børnene til aktører i et levende, identitetsskabende og demokratisk fællesskab, hvor samtalen er grundlag

Det er skolens målsætning, at børnene lærer sig selv og deres verden at kende.

At de lærer, at naturen og kulturen er rammen om vores liv. Inden for den ramme kan vi handle frit. De møder et indhold med værdier, der sætter dem i stand til at handle på et grundlag, der vil livets bevarelse på alle planer. Igennem arbejdet lærer børnene de nødvendige kulturfærdigheder. Kort sagt, får de den nødvendige indsigt, så de kan være forfattere i deres eget livs fortælling.

Den respektfulde tankegang

I en verden, hvor vi alle er indbyrdes forbundne, er intolerance eller manglende respekt ikke længere en farbar vej. Sådan siger Howard Gardner. Det handler om at byde forskellene velkomne, at prøve at forstå hinanden og kunne finde ud af at være sammen såvel i arbejdstid som fritid. Forståelse bygger på evnen til at leve sig ind i andre, empatien. Det bygger på evnen til at være konstruktiv. Hovedbudskabet er anerkendelse af hinanden. Bifrost bygger på anerkendelse og værdsættelse af såvel det enkelte menneske som fællesskabet.

Den etiske tankegang

At kende kerneværdierne i sit liv. At være villig til at sige sin mening, selv når det er forbundet med personlige omkostninger, at erkende sit ansvar som medborger i samfundet og handle i overensstemmelse med dette ansvar er kernen i demokratiet – og det stof Bifrost er gjort af.

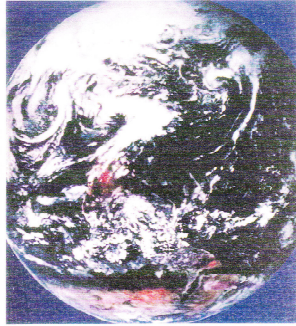
Indsigt i nødvendigheden – Den nødvendige indsigt er målet for alt arbejde på skolen.

I den kvalitative læreproces kobles motiv, mål, viden, tanker, forestillinger, følelser og interesser med udførelse i praksis. For at kunne handle ansvarligt må børnene tilegne sig nødvendig viden, nødvendige færdigheder og nødvendige værdier, så de kan udvikle deres egne holdninger.

Børnene skal erkende sig selv som frie, selvstændige individer, som har mod til at handle ud fra indsigt i verdens mangfoldighed, i natur og kulturforhold. De skal erfare, at verden

forandrer sig, at de kan forandre verden og være med til at gøre en forskel. Derfor må børnene erhverve sig den nødvendige indsigt (bl.a. kulturteknikker) for at erkende nødvendigheden (vi har selv et ansvar og et valg for at træffe prioriterede og bæredygtige beslutninger).

**Indsigt i nødvendigheden – den nødvendige indsigt
At lære verden og sig selv at kende**

- at sanse verden	- at sanse sig selv
- at opleve verden	- at opleve sig selv
- at leve sig ind i verden	- at være sig selv
- at identificere sig med verden	- at forstå sig selv
- at ændre verden	- at ændre sig selv

Medansvar

Vi er en del af et stort fællesskab. Når vi erkender, at vi med vores tænkning og handling er med til at skabe fremtiden, kan vi tage stilling til, hvordan vi træffer de bedst mulige og bæredygtige beslutninger.

**Det nye sker, når den,
der altid er tiltænkt
tilskuerens rolle,
begynder at blande sig**

Carl Scharnberg

Når mennesker skal lære naturens og kulturens love at kende, kan det ske dels ved dannelse dels ved tilpasning. Menneskesynet på Bifrost bygger på dannelse.

**Det vigtige er ikke
det vi er
men det vi godt
kunne være
kan være
ikke kan være endnu
men kan og skal blive engang
være engang...**

Inger Christensen, 'Det'

Igennem dannelse finder vi ud af, at både vi selv og verden kan blive og være anderledes. I dannelsesprocessen kommer mennesker bag om tingene og får øje på, hvordan ting hænger sammen. Det gør mennesket til et ansvarligt væsen – for den, der har indset, er

ikke længere uvidende. Når vi – børn som voksne - oplever, at andre mennesker tænker og handler, har vi et ansvar for at forholde os til det og reagere. Det gælder såvel på et personligt plan som i det nære miljø og i de samfundsmæssige forhold. Det, vi vælger – og ikke mindst ikke vælger - at tænke og gøre, er med til at skabe den person og omverden vi er og skal være engang...

Vi må forstå, at en bedre verden at leve i også er afhængig af os selv. På Bifrost understøtter og nærer De kvalitative læreprocesser denne dannelse:

De fire omdrejningspunkter i den kvalitative læreproces er:

Oplevelse

Dialog

Det gode arbejde

Indsigt i nødvendigheden – den nødvendige indsigt

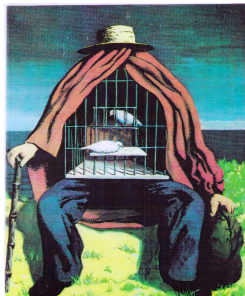
Disse omdrejningspunkter kan uddybes og omsættes til:

Den kvalitative læreproces på Børneskolen Bifrost – se i øvrigt særskilt uddybning.

Oplevelse	Fællessamling, mening, helhed, afsæt ind i dialogen
Involvering	Dialog, medbestemmelse, medansvar
Handling	Selvforvaltning, ”Det gode arbejde” = idé, beslutning, planlægning, udførelse (& formidling), værdsættelse/evaluering
Erkendelse	Erfaringskobling Ny indsigt, nye færdigheder, ny kompetence
Vurdering	Fælles evaluering, selv-evaluering Ansvarliggørelse for egen læring
Perspektivering	Indsigt i nødvendigheden Den nødvendige indsigt

Mental model og vilkår

Det er vigtigt, at vi som mennesker kan skelne mellem hvad der er vores oplevelse af virkeligheden og dermed kan ændre – og hvad der er naturgivent. Alt menneskeskabt kan ændres af mennesker. Menneskets handlinger smelter sammen og bliver til kultur. Denne kultur skal indeholde værdier, der vil livets bevarelse på alle planer. Bifrost beskæftiger sig som nævnt med to hovedområder: Natur og kultur. Indenfor begge områder skal børnene – såvel som vi voksne – lære, at de skal behandle naturen og hinanden godt. Både naturen og kulturen har love, som vi skal kende. Nogle samfundslove kan virke som naturlove, men alt hvad der er besluttet af mennesker, kan også forandres af mennesker.

Emnet – Den røde tråd – at skabe mening

Der er nødvendige informationer og nødvendige færdigheder, børnene skal præsenteres for. Når informationer sættes ind i en sammenhæng og giver mening, kan børnene udvikle deres viden. Emnerne, vi arbejder med, giver netop mulighed for at lære naturens og kulturens love at kende og udvikle værdier, der bevarer naturen og respekterer det enkelte menneskes ret til det bedste mulige liv i forhold til de forudsætninger, der er givet.

Emnerne kan **tage afsæt** i litteratur fx Inger Christensens Sommerfugledalen, Dværgen fra Normandiet af Lars Henrik Olsen og Halfdan Rasmussens univers.

I musik som fx Carl Nielsens Min fynske barndom og musik, Mozart's Tryllefløjten, Louis Armstrong eller The Beatles' Yellow Submarine.

I en historisk periode som fx Renæssancen via Leonardo da Vinci eller Guldalderen 'Guld og grønne skove. I et geografisk område som fx Australien via Det ægte folk, Marlo Morgan, og Kina i emnet Riget i Midten.

I naturvidenskab via fx Albert Einstein Små grå – store tanker eller Thomas Edison, Troldmanden fra Menlopark, Gud skabte, Linné ordnede og Darvins opdagelser og tanker.

I billedkunstnerens univers som fx Carl Henning Pedersen, Ingvar Cronhammers Elia, Vincent Van Gogh, Henry Heerup eller Frida Kahlo.

I fantasiens verden via Alice i Undreland og Pinocchios eventyr, Der var engang, og for enden var en dør samt Fantastiske fortællinger

I drama via fx Dario Fo. I film via Charles Chaplin og Walt Disney osv. osv.

I adskillige måneder inden et emne åbnes for børnene, researcher lærerne på mulige tilgange og fagligt/tværfagligt indhold – så der er et godt gennearbejdet grundlag at vælge ud fra. Emnet skal have kulturhistorisk værdi. Emnet skal give muligheder for indlevelse – erfaringskobling – identifikation – perspektivering.

Børnene skal arbejde med indlevelse, altså de gode oplevelser og historier, der gør indtryk på dem. De skal kunne identificere sig med de problemstillinger, de arbejder med for ellers vil engagement og grundlaget for forståelse ikke være til stede. Det kan ske gennem

erfaringskobling, hvor de får mulighed for at bruge den viden, de allerede har. Derved kan de opnå en perspektivering af deres viden, værdier og holdninger.

Uanset hvilket afsæt emnet har, hentes rammen i kunstens verden. Kunsten forener fantasi og fornuft. Det handler ikke om, at børnene skal blive kunstkere. Det handler om, at kunsten forstørre og forvrænger virkeligheden, så vi kan få øje på den, involvere os i den og relatere den til vores liv og ønsker. Fx at tale om hvordan Lenoardo da Vinci lod sig styre af sin nysgerrighed og ikke brugte sin tid på at holde orden i sine papirer, giver børnene mulighed for at projektere deres erfaringer fra værelset, mappen, tasken...

Oplevelser

Alle emner åbnes således med en oplevelsesfase, der danner udgangspunkt for den kommende undervisning. Oplevelsen skal vække børnenes nysgerrighed og undren, glæde og engagement. Formålet med den indledende oplevelsesfase er at give børnene forskellige sansemæssige indtryk og senere holde fast i denne umiddelbare interesse. Uden sanserne ville vi være isoleret fra alle udefra kommende indtryk.

Det skal være en konfrontation, dvs. et møde med noget nyt og anderledes - og en provokation, dvs. udfordre børnenes tanker i forhold til hverdagsbevidstheden.

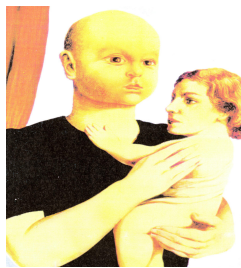
Børnene kan glemme sig selv og hverdagen – og leve sig ind i mulighedernes verden. Lade indtrykkene fylde – fordi de ved, at de snart kan påvirke emnets 'farver og toner' i dialogen.

Oplevelserne sætter dermed også en stemning og rettetthed for det videre arbejde.

Oplevelsen er central i skolens undervisning, der har perspektiv, nytænkning, håb, glæde og mod som væsentlige mål.

Oplevelsen er altså det første møde med et nyt emne. Som regel er der tale om en fælles oplevelsesdag, der kan foregå på eller uden for skolen. Der er endvidere tale om oplevelser i de forskellige undervisningsforløb, efter at arbejdet er sat i gang. Disse oplevelser, der foregår på trin- eller klassebasis, kaldes inspirationer.

Kunsten vælges ofte som oplevelsesfelt, fordi den er åben og vender op og ned på hverdags-bevidstheden samtidig med, at den taler til både intellekt og følelser på samme tid. Se særskilt uddybning.

Dialogen – et respektfuldt, anerkende og værdsættende møde

Børnenes fælles oplevelse holder sammen i den efterfølgende dialog, som er en forudsætning for samarbejde og udvikling af idéer og handling i den efterfølgende fase.

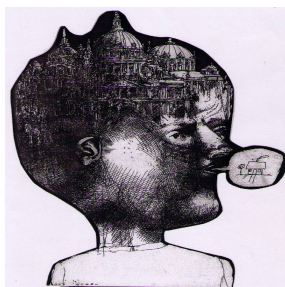
Alle ytringer noteres og danner udgangspunkt for planlægning af undervisningen.

Notaterne sammenholdes med lærernes researchplan. Det er herefter lærernes ansvar at vælge og fravælge, så indholdet i faglige og tværfaglige timer er bundet sammen af emnets røde tråd – og at det giver børnene mulighed for at lære og udvikle sig.

Via oplevelsesfasen, der både er en fælles og en personlig oplevelse, forstår alle, hvad der tales om, og samtalen får et fælles perspektiv. Dialogen åbner for anderledes måder at opleve og tænke på. Det kan inspirere de andre børn – og voksne til nye idéer og respektfuldhed over for andre mennesker, deres oplevelser og idéer.

At være aktiv lyttende og søge at forstå hensigten og budskabet, når andre taler, er afgørende for en dialog, der skal føre frem til samhørighed i fællesskabet og det kommende arbejde.

Børn vil gerne tale og dele deres tanker og idéer med andre. Hvordan skal de ellers få styr på den indviklede verden, de lever i? Den indledende dialog, såvel som de efterfølgende i forskellige fora, er med til at højne den enkeltes forståelse og bevidsthed om, hvem jeg er, og hvad står jeg for. Afsættet kan være relateret til fx arbejdsprocessen, til formidling, til valg af arbejdsplads. Det kan også være et mere filosofisk og formålsrettet afsæt, hvem ønsker 'jeg' at være, og hvorhen ønsker 'jeg' at lede vores omverden – det kan være både i legen med kammeraterne i sandkassen, samarbejdet i matematik og mellem mennesker globalt set. Se særskilt uddybelse af dialogen.

Faglighed og tværfaglighed

På Bifrost arbejder vi som nævnt hele tiden med et emne, som vi fordyber os i fra forskellige vinkler – i flere måneder. Der er forskel i tilgangen til emnet fra trin til trin. Emnet understøtter børnenes mulighed for at skabe mening og sammenhæng på såvel et personligt som natur/samfundsmæssigt plan, da såvel indhold i fagene som i de tværfaglige timer tager afsæt i emnet. Se særskilt uddybning Kriterier for emnevalg.

Med afsæt i emnerne lærer børnene dansk, matematik, engelsk osv. – faglige færdigheder, jf læseplanernes indhold (fælles mål). Den faglige fordybelse, begreber, metoder og indsigt er nødvendig, fordi det uddyber emnet, og giver barnet mulighed for selvstændig fordybelse ind i emnets/tværfaglige udfordringer.

De faglige og tværfaglige tilgange komplementerer hinanden og er med til at skabe en forståelse af emnet, og hvordan virkeligheden kan forstås. I dannelses-processen kommer børnene netop bag om tingene og får øje på, hvordan det indviklede kan hænge sammen. Det giver børnene et fundament at handle ud fra, det gør dem ansvarlige til også at gå aktivt og handlende ind i den fortsatte udvikling – af både sig selv og deres 'omverden'.

'...der respekterer det enkelte menneskes ret til det bedst mulige liv i forhold til de forudsætninger, der gives, og til fællesskab' står der i formålet for Børneskolen Bifrost. Hvis vi ønsker at skabe det bedste, vi kan – inde i og udenfor os selv – er det nødvendigt at indse, at vilkårene ændrer sig i takt med vores egen og samfundets udvikling. Det kræver, at vi til stadighed er i dannelses, at vi altså hele tiden udvikler nye tankegange og veje til at træffe de bedst mulige beslutninger.

Nye tankegange – som fugl Phønix

Howard Gardner beskriver i '5 tanker for fremtiden', at 'mennesker adskiller sig fra andre arter ved både at have en historie og en forhistorie, hundrede og atter hundreder af forskellige kulturer og subkulturer, og muligheden for at træffe et velinformeret, bevidst valg.' På baggrund af sin forskning og sin erfaring med intelligenser har han valgt fem nødvendige 'tankegange', hvis vi skal trives i denne uforudsigelige verden. Han siger, at i vore dages moderne og foranderlige verden er der brug for en helt ny måde at tænke på. Med større globalisering, ny teknologi og ændrede forhold for økonomi og miljø kan vi ikke længere gøre, som vi plejer, hvis vi stadig vil have kontrol over vores fremtid. Han understøttes af Otto Scharmer, der i 'Teori U' argumenterer for, at vi er nødt til at ændre vores tanke- og handlemønstre, hvis vi vil skabe en bæredygtig fremtid.

Den disciplinerede tankegang – børnene skal lære metoder og kunne fordybe sig

Den disciplinerede tankegang handler om at være i stand til at bruge sig selv flittigt, at blive konstant bedre og at fortsætte ud over det formelle uddannelsesforløb. For Gardner drejer det sig således om livslang indlæring, hvor man virkelig lærer at beherske viden, færdigheder og/ eller funktioner. Dertil kommer en tværfaglig indsigt. På Bifrost får børnene både faglige og tværfaglige erfaringer og indsigt.

Den synteseskabende tankegang – børnene skal skabe mening

Evnen til at skabe sammenhæng, til at skabe synteser har altid været vigtig, men den er blevet endnu mere vigtig, nu hvor mængden af informationer og oplysninger hele tiden øges med svimlende hast. I den synteseskabende tankegang henter man sine oplysninger fra forskellige kilder, forstår og evaluerer oplysningerne objektivt og sammensætter dem på måder, der giver mening for den, der skaber synteser og for andre personer. På Bifrost arbejder vi altid med et emne, der netop giver børnene mulighed for at sætte det lærte ind i en sammenhæng og udforske den.

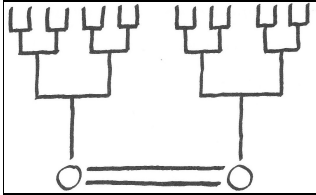

Den kreative tankegang – børnene skaber

Den kreative tankegang bygger på disciplin og syntese, men går endnu videre. Den fremsetter nye idéer, stiller ukendte spørgsmål, finder på ny måder at tænke på og når frem til uventede svar. I Gardners forståelse tilstræber den kreative tankegang hele tiden at være mindst ét skridt foran selv de mest avancerede computere og robotter. Gardner advarer mod pseudoformer, der findes mange overfladiske varianter af gammel viden og løsninger. Kreativiteten og hele det skabende element er en del af ånden og tilgangen på Bifrost. Skabende tænkning. Skabende lytning. Skabende dialog. Skabende arbejde – uanset om det er i matematik eller i atelieret. Kreativitet er en tilgang, en måde at møde verden på. Man kan udtrykke sig med mange sprog: ord, tal, billeder, skulpturer, sang, musik, dans, drama osv. Det er i dette skabende felt, at vi vokser som menneske og fællesskab, at vi bliver mere bevidste i en konstant skabelse og genskabelse af os selv – dannelsesprocessens grundvilkår. Bifrost er mulighedernes skole for mulighedernes børn og voksne.

Indtryk og udtryk

Når vi møder noget nyt, sker der en sortering og sammenfatning af mange indtryk og informationer. De bearbejdes og kommer til udtryk på forskellig vis.

Talens træ
Tor Nørretranders, Mærk Verden

Vi udsættes hele tiden for et bombardement af indtryk (1).

Nogle indtryk sorteres fra, fordi vi ikke kan rumme det hele. Vi folder ind. Vores indtryk afhænger af, hvad vi ved i forvejen, og hvad vi interesserer os for (2).

Indtrykkene sætter tanker og refleksioner i gang. I vores søgen efter mening, er der noget, der får særlig betydning og som kan blive så væsentlig, at vi gerne vil udtrykke vore tanker, følelser og forståelse. Vi har et budskab (3).

Vi kan udtrykke os på mange måder. Vores evner og talenter er heller ikke de samme. Derfor vælger vi forskellige udtryksformer, når budskabet skal formidles til andre (4).

Når formen er valgt, kan arbejdet udføres.
Der eksisterer nu et produkt, som kan præsenteres for andre (5).

Når vi præsenteres for andres udtryk, kræves der igen et aktivt tankearbejde af os. De tanker og meninger, der ligger gemt i et udtryk, skal foldes ud. I denne proces kan et fortættet udtryk folde sig ud som en vifte af spørgsmål, tanker og refleksioner, der er nye for os (6).

Mennesket kan ikke opnå indsigt, hvis det kun tænker fornuftigt og rationelt. Vi får indsigt, når sanselighed og fornuft forenes. Kunsten er netop en forening af disse to forhold, og derfor må den have plads i læreprocesser med kvalitet.

Kunsten kan ikke selv forandre verden – det er vores udfordring! Gennem kunsten kan børnene få indblik i vores verden – og give et bud på, hvordan de oplever den, og hvordan den kunne se ud. De musiske sprog fortæller på en anden måde end den logisk rationelle.

Læringsrummet

Kreativitet stimuleres af stemning og omgivelser. På Bifrost spiller de musiske sprog og udtryk en afgørende rolle i såvel åbningen af emner som i børnenes arbejde og udtryk. Dertil kommer læringsmiljøet på Bifrost, hvor vi er meget bevidste om, hvordan der ser ud, og hvad der fx bliver hængt op på væggene, ned fra loftet og stillet på gulve og podier.

Læringsrummet skal være som en levende organisme, hvor

filosofi
fest
farver
fantasi
fortælling
fortid
fremtid
fordybelse
form
fysisk rum
fungerer som et levende åndedrag

Skridt for skridt – trin for trin

Inspireret af zonen for nærmeste udvikling er klasserne inddelt i fire trin:

- Yngste trin, 0.-1-2. kl.
- Mellemtrin, 3.-4.-5. kl.
- Ældste 1, 6.-7. kl. & Ældste 2, 8.-9. kl.

Yngste trin (0. – 1. – 2. kl.)

Konkret tilgang og forståelse

Børnene bliver bevidste om, at de selv er med til at afgøre:

Hvad de vil gøre

Hvordan de vil handle

Hvad de vil have ud af det

Hvordan de vil formidle ny indsigt til andre

På yngste trin bevæger børnene sig:

Fra leg	til struktureret, målrettet arbejde
Fra spontan interesse	til mere stabile interesser
Fra spontant handling	til planlagt handling
Fra få vinkler	til flere vinkler
Fra personligt perspektiv	til fælles anliggende

Mellem trin (3. – 4. – 5. kl.)

Symbolisk tilgang og forståelse

Børnene planlægger selv arbejdet, hvor de:

- beskriver mål med arbejdet og stiller spørgsmål til det
- overvejer arbejdsgang i værkstederne, dvs. materialer, metoder, evt. fag og tid
- udførelsen beskrives, når arbejdet er udført
- arbejdet evalueres mht. udbytte i forhold til mål

På mellemtrinnet bevæger børnene sig:

Fra planlægning af aktiviteter	til planlægning af temaforløb
Fra tværfaglighed	til faglighed
Fra individuel interesse	til fællesinteresser
Fra enkelt tema	til flere temaer
Fra spontant valg	til målrettet arbejde
Fra spontan arbejdsgang	til målrettet arbejdsgang

Ældste trin (6. – 7. kl. + 8.- 9. kl.)

Abstrakt, filosofisk tilgang og forståelse

På ældste trin bevæger børnene sig:

Fra planlægning af temaer	til planlægning af projekter
Fra faglighed	til ”ny tværfaglig faglighed”
Fra fælles interesser	til selvstændig fordybelse med fælles mål
Fra flere individuelle temaer	til mange temaer valgt ud fra fælles emne
Fra målrettet individuelt arbejde	til målrettet fælles problembearbejdning
Fra korte målrettede arbejdsforløb	til langvarige selvstændige arbejdsforløb

Skolens helhedslinje

Det indebærer, at der er et forskelligt fokus på trinene, der sikrer vores helhedslinje. Undervisningen på Børneskolen Bifrost har et helhedsperspektiv, der strækker sig over de 10 år, børnene er på skolen, fra 0. til 9. kl.. Dette pædagogiske helhedsperspektiv muliggør, at der er

- 1 sammenhæng mellem teori og praksis
- 2 sammenhæng mellem praksis fra trin til trin. Fokus er beskrevet nedenfor:

Yngste trin

0.-1.-2. klasse

Konkret

Menneskets basale behov

Hvad er et menneske?

Hvad har et menneske brug for ?

Hvordan lærer mennesket om sig selv og verden?

Mellemtrin

3.-4.-5. klasse

Symbolisk

Kultur og natur

Hvordan opfylder mennesker sine basale behov i forhold til de givne forhold?

Hvad ved vi om verden, og hvordan kan vi vide det?

Hvilke spor har mennesker sat sig i verden?

Ældste trin

6.-7.-8.-9. klasse

Filosofisk

Abstrakt

Livsvilkår og livsværdier

Hvordan har mennesket til forskellige tider opfyldt sine basale behov, og hvilke konsekvenser har det?

Hvorfor søger mennesket?

Hvad søger mennesket?

Hvordan søger mennesket?

Den pædagogiske struktur på Bifrost

Vores måde at organisere os på har udgangspunkt i ovenstående, formålet med Bifrost. Der er dagligt 3 moduler á 1½ times varighed på alle trin. Skoledagen er fra kl. 8 til 14 for samtlige børn, 30 timer pr. uge, hele skoleåret. Vi har følgende vinkler på skoletimerne:

- Oplevelse og inspiration
- Kursus, faglige aktiviteter
- Tværfaglige aktiviteter

Fællesoplevelse/fællesprojekt

Provokation/konfrontation/inspiration ind i emnet/temaet

Der er tale om oplæg, udflugter, gæstelærer, fest, billedprojekt, drama, musik, skulptur osv.

Oplevelsesfasen kan vare fra et modul til en hel dag. Fasen følges op med dialog på trinnene om, hvad der gjorde indtryk.

I et fællesemne er det en fælles oplevelse for alle børn, fra 0.-9. kl. og samtidig en personlig oplevelse. Emnets mangfoldighed introduceres. Børnene får en duft af emnets muligheder. Herefter fortsætter Inspirationsfasen på de respektive trin. I denne fase målrettes oplevelserne trinnets kommende arbejdsvinkel, kaldet for tema. Denne fase følges op med dialog om indtryk og forslag til indhold og problemstillinger.

Kursus – faglig indsigt

Uddyber emnets/temaets indhold

Begreber, informationer, metoder og færdigheder, der giver børnene mulighed for bl.a. at arbejde selvstændigt i værksteds- og projekttimerne, introduceres og eksperimenteres frem, jf. læseplanerne (fælles mål).

Vi skelner mellem to typer kurser

- Aktuelle kurser, indhold der er relevant i det aktuelle emne/tema.
Det er trinnets lærere, der vælger og planlægger indholdet.
På skemaet er 'huller', hvor der står Aktuelt kursus.
Det kan fx være biologi, geografi, historie, samfundskundskab, filosofi, fysik, kemi, sløjd, madlavning, hjemkundskab, psykologi, samfundsfag osv.
- Faste kurser, indholdet tager dels afsæt i fagets egen natur og univers samt en tematisk vinkel i forhold til det aktuelle emne/tema.
På skemaet har disse fag deres faste plads gennem hele skoleåret.
Det drejer sig om dansk, matematik, musik, idræt, sprog, fysik/kemi.

Individuelle tværfaglige aktiviteter

I de tværfaglige timer fordyber børnene sig med forskelligt fokus og tilgang i emnet. Her får fagene en anden nytteværdi, idet de er redskaber til at forstå problemstillinger og emnet fra en ny tværfaglig vinkel. Verden er ikke opdelt i fag. Det er via dette tværfaglige arbejde, at børnene får en dybere indsigt i, hvordan virkeligheden kan forstås, og hvordan den kan hænge sammen.

På yngste- og mellemtrin arbejdes i tre faste værksteder

- læse/skrivestue
- laboratorium
- atelier

På ældste trin arbejdes med problemorienteret individuelle temaer/projekter.

Værkstederne repræsenterer tre forskellige metoder, børnene skal erfare, så de kan skaffe sig ny indsigt. Helt konkret er det disse arbejdsmetoder, børnene anvender, når de på ældste trin arbejder med deres dataindsamling til deres tema. Se Afsluttende projekt.

Videnskab kan inddeles i tre metoder alt efter, hvad der undersøges:

1. Naturvidenskab – om naturen
2. Samfundsvidenskab – om kulturen
3. Humaniora – om indtryk og udtryk

Indenfor naturvidenskab undersøger videnskabsmænd, hvordan naturen hænger sammen og fungerer. De nye fakta-opdagelser og informationer bliver til viden om naturens love. Sådan arbejder børnene også i laboratoriet.

Humaniora handler om, hvordan mennesker udtrykker sig i sprog, kunst, religion, filosofi osv. Disse videnskabsmænd tænker over og tolker, hvordan mennesker udtrykker sig. De kan ikke være helt sikre på, at de har forstået og tolket det, de oplever, på en rigtig måde. Humaniora og samfundsvidenskab handler nemlig om mennesker. Mennesker kan træffe deres egne valg – uanset om man er videnskabsmand eller ikke. Der er ikke en naturlov,

der fortæller, hvordan mennesker er eller kan og skal være. Alt hvad der er bestemt af mennesker, kan også ændres af mennesker.

Børnene arbejder i atelieret med forholdet mellem indtryk og udtryk i musiske sprog.

Samfundsvidenskab ligger mellem naturvidenskabsmandens og kunstnerens tilgang. Man prøver både at undersøge og tolke, hvad der sker. Så det handler både om fakta-informationer samt værdier og holdninger.

Sådan arbejder børnene også i læse/skrivestuen – med fagstof, fiktion og faktion.

Som et aktivt samfundsmenneske er det nødvendigt at indse, at teoretiske tanker og praktisk handling supplerer og indvirker på hinanden. De skal hænge sammen, hvis vores bevidsthed skal udvikle sig. Det er ikke nok kun at tænke, det er heller ikke nok kun at handle. Det praktiske arbejde viser, om det, man tænkte, også var godt nok. Hvis det ikke er sådan, må teorierne ændres og prøves af i en ny praksis – som så kan ændre teorierne og tankerne igen. Og igen. Og igen. Det er sådan udvikling foregår. Det er sådan informationer og kvalifikationer skabes og opstår. Viden og kompetence er en videreudvikling, der handler om at kunne anvende det lærte. På Bifrost skal børnene lære kvalifikationer og udvikle kompetencer via faserne i Det gode arbejde.

**Vær varsom med den måde,
du fortolker verden på,
for den er præcis,
som du fortolker den.**

Ulrich Heller

Det gode arbejde

Det gode skolearbejde bevæger sig fra idé og planlægning til udførelse og værdsættelse i praksis. Alle faser skal foregå i barnets eget hoved. Igennem det gode arbejde får barnet både erfaringer fra andre, der ved noget, og fra sine egne handlinger. Det gode arbejde giver desuden kompetencer, der kan anvendes her og nu, men også senere i livet – fordi det er en kvalitativ læreproces.

Det gode arbejde er en arbejdsproces, hvor børnene anvender deres aktuelle viden, færdigheder, interesse og nysgerrighed til at finde svar på alle de spørgsmål, som oplevelsen rejste, og dialogen uddybede og satte ord på.

Lærernes særlige forudsætninger indenfor et emneområde har som nævnt også indflydelse på det kernestof, alle børn skal have indblik i gennem arbejdet.

Det gode arbejde har fire faser:

1. Beslutning
2. Planlægning
3. Udførelse, herunder formidling
4. Værdsættelse, herunder evaluering

Disse faser er udmøntet i forskellige arbejdssedler, børnene introduceres for, efterhånden som de får erfaringer og indsigt. Se særskilt uddybning.

Formidling og efterfølgende dialog

Formidlingen er det tydelige og synlige tegn på det enkelte barns arbejdsforløb. Det er også i en demokratisk forståelse afgørende for åndsfrihed og udvikling af demokratisk handlekompetence.

At stille sig op foran en forsamling og have noget på hjerte handler også om at mærke sig selv, inden det bliver 'min' tur. At finde modet til at stille sig op foran andre. At høre sin egen stemme, når man skal sige noget højt og tydeligt.

På yngste trin har vi fx Aktuelt. Børnene finder hjemme sammen med forældrene ting, der er relevante i forhold til det aktuelle indhold. Børnene skal ikke have noget med – det er en mulighed, hvor forældrene også har et medansvar for at støtte børnenes udvikling.

Nedenfor viser yngstetrinbarnet en sommerfugle-mobile i relation til emnet Ekko fra en sommerfugl, der var inspireret af Inger Christensens digt Sommerfugledalen. Hele yngste trin er samlet, dvs. barnet lærer at stå overfor ca. 60 kammerater – og være fokuseret. I forhold til fagligt og værkstedsarbejdet er der også tale om, at børnene 'viser frem' og siger lidt afledt af lærerens spørgsmål.

På mellemtrinnet lærer børnene færdigheder i forbindelse med formidling. Det gælder både i relation til præsentation og ordstyrerrollen. Børnene lærer fx også forskellige former for notattekning.

I forbindelse med værkstedsarbejdet fremlægger børnene hele eller dele af arbejdsforløbsforløbet for hele eller dele af trinnet. Ofte afsluttes med udtrykket 'spørgsmål og kommentar'. Det er krævende at fremlægge, men det kræver også meget at være tilskuer. At være aktiv lytter og forholde sig til såvel indhold, form, struktur og den personlige udvikling, der præsenteres og opleves. Denne bevidsthed og evne til at give konstruktive spørgsmål og kommentarer er en naturlig del af dette trin og Bifrost-livet.

På ældste trin fremlægges det individuelle projekt. Der afleveres altid en skriftlig rapport og et musisk udtryk, der har et særligt budskab om emnet. Projektet sættes til sidst i relation til den fælles problemformulering, se særskilt uddybning om afsluttende projekt.

Når projektet er fremlagt, har tilskuerne fået en ny viden, som fremlæggeren udfordrer ved at stille nogle værdi- og holdningsspørgsmål.

Fremlæggeren er ordstyrer på den efterfølgende debat, hvor trinnet tager stilling til og udtrykker forskellige opfattelser og perspektiver – og/eller dialog, hvor trinnet bevæger sig ud over de enkeltes meninger og forsøger at se mønstre, de selv er med til at fastholde og realisere. Der evt. igen kan føre videre til 'noget nyt', en fælles oplevelse af samhørighed og medansvarlighed for, hvordan 'vi' tænker og føler, og hvordan 'vi' vælger at reagere – skabe 'mig selv og min natur/kultur-omverden'.

Demokratisk handlekompetence

Når vi vælger at arbejde, som vi gør på yngste og mellemtrin, er det fordi vi vil noget med børnene på ældste trin. Vi ønsker, at børnene via den kvalitative læreproces og hele skolens stemning udvikler sig til bevidste, livsduelige mennesker, der kan handle ansvarligt i samfund med frihed og folkestyre.

Den demokratiske handlekompetence næres af glæde, mod og vilje. Livsduelige mennesker møder livets udfordringer med glæde, mod og vilje. Den glæde, vi oplever, når vi lærer & kan mestre nye ting og oplever mening, er grundlæggende både for skolens og livets læreprocesser. Der er ingen, der har lovet os, at livet ikke udfordrer os på grumme måder. Det er faktisk en del af livet, at virkeligheden kan vise sig fra sin vanskelige side. Hvis glæden holdes i live, kan tanker og handlinger forme sig konstruktivt. Det kræver mod at bevæge sig ud i noget nyt – det kan både være i forhold til at gange, danse, læse eller spørge en kammerat om vi skal lege eller samarbejde. Og det kræver ikke mindst vilje at holde ud og at forsætte, når udfordringen virker overvældende.

Børnenes selvværd og kompetence til at være et aktivt ansvarligt menneske skabes af personlig erfaring og indsigt – guidet af kompetente voksne. En undrende og spørgende tilgang på livets vej. Vi betyder hver især noget – og er en del af et større fællesskab.

Fødselsdage på Bifrost

Hver dag har vi morgensang. Når et barn eller en voksen har fødselsdag, kommer vedkommende op foran 'koret', og vi synger Happy Birthday to you. Formålet er dels at fejre fødselaren, og samtidig ser alle vedkommende og hører navnet – for at understøtte, at vi kender hinanden store som små – og dertil kommer oplevelsen af at stå foran en meget stor forsamling.

9. kl.'s spor – Bifrosts betydning

Traditionen tro efterlader 9. kl. sig et spor, som kan ses på fællesarealet på ældste trin. Sporet for afgangsklassen juni 2009 er en skulptur, der består af forskellige kasser, som på forskellig vis repræsenterer de unge menneskers refleksioner over Livet på Bifrost:

Nicolai	Børneskolen Bifrost har skabt rammerne om min opvækst
Frederik	Bifrost har udviklet mig som en kreativ person
Daniel	Børneskolen Bifrost og regnbuen har givet mig kreativitet, visdom og venskab
Ervin	Bifrost har formet min identitet og gjort mig til et helt menneske
Kristian	Bifrost har formet den kreative side af mig selv
Freja E	'Sammenhold og fællesskab'
Mollie	Bifrost har været som at klatre i Livstræets krone
Mathias	Børneskolen Bifrost har givet mig viden, venskab og værdier
Freja A	'Tænk ud af boksen'
Thilde	'Vi er stærke frø som spirer'
Theresa	Bifrost er gode oplevelser, glæde og smil
Josefine	Bifrost bidrager til kreativitet og danner trygge rammer for opvæksten
Jonas	Bifrost står for natur, kultur og bevægelse
Sophia	'Viden, kreativitet og sammenhold'
Sebastian	Bifrost og regnbuen har ført mig til, hvad jeg er i dag
Mads	Bifrost har givet mig kreativitet og 'alternativitet'
Søren	Bifrost er et springbræt til livet

Sporet er et minde om den 'gamle' 9. kl. og giver et bud på, hvilken betydning Bifrost har haft for dem.

Skoleliv fra begyndelse til slutning

I skolen fik vi muligheden for at udforske fantasiens farverige univers

I skolen fik vi muligheden for at udtrykke egne meninger og holdninger

I skolen fik vi bekræftet at livet er andet end matematikkens formler

I skolen lærte vi at se verden i nye perspektiver

**I skolen lærte vi at
respekttere hinanden og samarbejde**

**Hvad, vi ikke vidste, var, at
alt dette en dag ville komme os til gode**

Digt af den første afgangsklasse på Børneskolen Bifrost

Se særskilte uddybninger på hjemmesiden

- Kriterier for emnevalg
- Kunsten
- Dialog
- Det gode arbejde
- Den kvalitative læreproces
- Afsluttende projekt

Børneskolen Bifrost
Annie Jeppesen